

2 Timotiu Paru hã, maparane ãma te te duré ĩrob'ui'érézé, Timotiuhu ma Ĩbaihâ wasu'uzé

Ã Ĩbaihâ na ma tô Paru hã Timotiuhu ma tinhimi'ui'éré na tãma ãma sahu, maparane ãma. Roma ãma dazazéb 're, hâimana sirõmo, ma tô tãma rob'ui'éré. Tidâ'ázé hã ma tô sina waihu'u, ĩromhutu na hã oto. Taha wa, ma tô tãma roti, Timotiuhu ma, 'Re Ĩhâimana u'âsi mono si te te sina 're umnhasi pese mono da, duré Zezusihi ma, te te 're romhuri wẽ mono da zama. Ma duré tãma waihu'u, da'madâ'â'wa na sena na 're hâimana mono da.

1-2 Ĩ'ra Timotiu, Ĩma asawi pe hã, wa hã Paru wa ãma aimma rob'ui'éré. 'Re Ĩhâimana u'âsi mono hã te te sima Ĩwězéb uwaibaba, ma tô Ĩpisutu, Cristu Zezusihi zadawa wasu'u'wa, 're Ĩmorĩ da. 'Re Ĩhâimana u'âsi mono hã ma tô dama ropisutu, rowẽ na Ĩ'rata 're dahâimana u'âsi za'ra mono da, Cristu Zezusihi ãma 're danomro mono wa. ãne wa, taha wasu'u na te dama 're rowasu'u mono da, ma tô oto datême Ĩzatõ.

Wamama ma, wa ai'ãma 're Ĩmreme u'âsi, 'Re Ĩhâimana u'âsi mono ma, duré Wanhib'apito Cristu Zezusihi ma zama, Ĩsimizawizé hã ai'ãma 're hâimana u'âsi mono da, duré ai'ãma 're pẽ'ezé u'âsi zahuré mono da, rowẽ u'âsi, ãma 're aimorĩ da.

Paru hã Timotiuhu ma, te te Ĩrotizé wasu'u

3 'Re īhāimana u'âsi mono ãma, wa 're īwata u'âsi. Marī na te tiwi ãma ī'upazém na, te te oto ī'ãma 're ab'madâ'â mono õ wa, wa oto rowē na te tāma 're romhuri u'âsi. Tane duréihā ma tō duré īhi'rata norī hā te te tāma 're romhuri za'ra. Tawamhā tāma 're īmreme mono wamhā, bâtâ na wa aima te tiwi 're rowaptērē u'âsi, barana zama, te te 're aipawaptob u'âsi mono da.

4 Aiwa'ōzém na ai'ãma īpo're pu'u wa, wa īsima rowē za'êtē, te asabu da, rowē uptabi na 're īhāimana mono da.

5 Duré Wanhib'apito zazei'wa na tō sena 're aihāimana mono na, wa ai'ãma po're puru. Ai'rada Ro'idi norī hā ma tō ana me hā Wanhib'apito zazei'wa na 're hāimana zahuré, E'unisihi me. Ta norī ne, tō sena Wanhib'apito zazei'wa 're aimorī na, tō īma aiwaihu'u pese di.

6 Āne wa, wa za ãma aipo're pu'u oto, 'Re īhāimana u'âsi mono hā sôpru wa, te te aimā īsõmrizém na, dapawaptom na tāma 're romhuri mono da. Ai'rā nhisiwi īnhib'rada hā te hiri wamhā, ma tō aipē'ē 're aimā tisō, īwē hā. Taha wa, ma'āpē asimi'ē na tāma 're romhuri u'âsi mono.

7 E wasina wapahi sina 're wahāimana za'ra mono da, ma tō 'Re īhāimana u'âsi mono hā Tipē'ēzani hā te te wama 're anhomri. Mare di. Wanhiptete sina ãma 're wahāimana za'ra mono da, duré wanhimizawi pese sina 're wahāimana za'ra mono da, duré wanhimirosa'rata na hā atāma 're wahāimana za'ra mono da, ma tō te te wama 're anhomri, Tipē'ēzani hā.

8 Āne wamhā, 're asisé mono õ di za, Wanhib'apito wasu'uwē hā dama 're wasu'u tō mono

da. Duré ūma 're asisé mono õ di za, ūwasu'u na. Wanhib'apito wasu'uwē na te dama 're rowasu'u mono 'ru te, ma tō dasiwi ūnherē ni, dazazéb 're. Taha wa, wa oto te 're robzépata. Āne wa, ma'āpē 'Re ūhaimana u'āsi mono hā tinhiptede te te aima ūsōmri na, sada 're asiptete mono, ūsine 're robzépata mono da.

⁹ 'Re ūhaimana u'āsi mono hā ma tō te te 're wa'anho'reptu, rowasétē hawi. Ma tō duré te te sima 're wa'apisutu, ūsib'a'uwē oto 're wahāimana za'ra mono da, wawē uptabi na. E marī wa, ma tō sima wa'apisutu. E marī ūwē hā wa te dama 're 'manharī za'ra mono wa. Mare di. Taha wab õ di. Taré te te sima 're wa'awē mono wa, duré simizawi pese wa, ma tō te te 're wa'anho'reptu. Ma tō duré wa'āma tinhib'a'uwē za'ra. Zahadu ropoto na te te sāna'rata õ ré hā, 'Re ūhaimana u'āsi mono hā simizawi pese wa, ma tō sima wa'āma roti sirōmo za'ra, te te 're wa'apawapto mono da, Cristu Zezusihi nhiminho'reptuzém na hā.

¹⁰ Wanho'reptui'wa Cristu Zezusi we datēme ūwisizém na, ma tō oto wama siwaihu'u za'ra, tinhimipawaptobzém na. 'Re ūdadā'ā za'ra mono zé wasu'u hā, pipa nherē, ma tō wawi uprosi za'ra wapahi hā, Wanho'reptui'wa hā. Duré Wanho'reptui'wai wasu'uwē hā wa te 're ūsaze za'ra mono zéb zarina, ma tō wama waihu'u za'ra, rowē na 're ūdahāimana u'āsi za'ra mono zé wasu'u na hā.

¹¹ Taha wasu'uwē na te 're da'apo're pu'u mono da, ma tō 'Re ūhaimana u'āsi mono hā ūpisutu, Wanhib'apito zadawa wasu'u'wa 're ūmorī da, ūsimiroti na te 're da'apawapto mono da.

¹² Taha wa, te te ūpisutuzéb zarina, te ūsina

uwaimrami wa, wa oto te 're robzépata. Tane nherē, 're īnhisé mono õ di, īsadawa wasu'u'wa 're īmorī tō da. Wanhib'apito hā wa īsina te 're umnhasi, te te 're īpawaptob u'âsi mono da. Ta hā īma waihu'u pese di, īwaihu'u pese na hā. Wa hā wa tō tāma īsihāiba nho, tō sena tāma waihu'u pese wa, te te 're ī'madâ'â mono zéb da hā, bâdâ īwa waptā'â õ ré, apâ we īmorizéb u hā.

13 Ane wamhā, roti tō sena hā te aima 're ī'awaihu'u mono hā, te za 're ī'madâ'â u'âsi mo. Cristu Zezusihī āma 're aimorī wa, te za Wanhib'apito umnhasi sina, 're aihāimana mo. Te za duré 're īda'azawi pese mo.

14 Roti tō sena hā te aima 're ī'awaihu'u mono hā, wē uptabi di. Ta hā te za 're ī'madâ'â pese mo, āma 're īda'apawapto mono da hā, aimawi rowasu'u na da te āma saprī za'ra tō da. Taha da, te za te te 're aipawaptob u'âsi, 'Re īhāimana u'âsi mono pē'ēzani hā, wapē'ē 're, 're īhāimana mono hā.

15 Azi'a na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma, uburé īsazei'wa norī hā ma tō īrēme za'ra. Pideru norī zama, ma tō Emozenihī me dame īrēme zahuré. Ane hā aima waihu'u pese di.

16-17 Onesiporu si ma tō tinhimipawaptobzém na nasi īma rowē zani. Taha wa, wa īsima wē, Wanhib'apito hā Onesiporu norī hā, duré īsōrōwa āma īsiré 're īhāimana za'ra mono norī zama, īwē na te te 're apawapto mono da. Ta hā īma 're sisé mono õ di, īwasu'u na hā. Taha wa, Roma na 'ri nho'ōmo nhisi u wei wisi wamhā, ma tō te te īzō aba, te te īnhopētē da.

18 Ane wa, wa īsima wē, Wanhib'apito hā īwē na te te āma tāma uwaimrami da, bâdâ īwa īwaptā'âzém

na, dahâimanazém na te te ūda'awaihu'uzéb da hã. Onesiporu hã ma tô marĩ mono bâ nasi ūpawapto, Épézu ãma 're ūhâimana mono ré hã. Åne na hã aima waihu'u pese di.

2

Paru hã Timotiuhu ma, roti te te tãma ūsõmrizém na rowasu'u

¹ ūra, ma'âpé ūwapari pese, asina. Cristu Zezusihi ãma wa 're wanomro. Åne wa, te za ūsimipawaptobzéb zarina, asiptete sina ãma 're aihâimana mo.

² ūnhimirowasu'u hã ma tô aipo're na 're ūwapari mo, ūsazei'wa nori nho'a te dama 're rowasu'u mono wamhã. Ta nori hã ahâ di. Tawamhã 're ūwapari mono zé hã te za aibâ nori ma 're ūawaihu'u mo, aima ūumnhasi za'ra nori ma hã, tãma waihu'u pese za'ra wamhã, ūnhimirowasu'uzém na te te duré ãma 're uzusi za'ra mono da, dapawptom na.

³ Da'wapéi'wa dama ūumnha hã dasi'wapéi 're, hâimana wamhã, te te 're robzépata tõ mono da, sisawi õ di za. Tane a hã, Cristu Zezusihi nhib'a'uwe na 're aihâimana mono wa, te za asina 're ūsazei u'âsi mo, asisawi ãna ūsine 're robzépata mono da.

⁴ Da'wapéi'wa nori hã tinhib'apito ma te te 're romhuri za'ra mono ré hã tãma wẽ za'ra di, ūsib'apito ūsimiromhuri na te te 're awësämri mono da. Åne wa, tinhimiromhuri upana, marĩ mono bâ te te sima 're rosa'rata za'ra mono õ di za, te te sima ãma 're uwaimrami za'ra mono da.

⁵ Duré, ni'wa hã dawara na hâimana wamhã, dawi watobro nherë, marĩ ūwë hã te te sima âri õ di za, dawara na roti hã te te sina 'madâ'â õ wamhã.

Dawara na roti hā te te sina ï'madâ'âzéb zarina si, te za marî ïwē hā sima ti'â, dawi watobro wamhā.

⁶ Duré, buru na romhuri pire 'wa hā, amnho hā uburé da te ubumroi pari, ïmorï'rata na te za tite da âri 'rata.

⁷ Ma'âpé, ãma 're rosa'rata u'âsi mono, te aima ïrowasu'uzém na hā. Âne wamhā, Wanhib'apito hā te za te te 're aipawapto, ãhā wasu'u na hā 're awaihu'u mono da.

⁸ Ma'âpé, Zezu Cristuhu ãma 're rosa'rata pese mono. Ta hā dâ'â nherë, ma tô ab're hawi hâiwa'udu, Dawihi nhihudu hā. Wanhib'apito wasu'uwē na te 're da'apo're pu'u mono wamhā, taha wasu'u na wa tô te dama 're rowasu'u u'âsi.

⁹ Tawamhā Wanhib'apito wasu'uwē na te dama 're rowasu'u mono 'ru te, wa oto te 're robzépata. ïwasédé hā te 're 'manharî mono newa, wa oto 're ïza, dazazéb 're, ïsi'uwazi nhorõ rutu na ïpawasisi ré. Tane nherë, 'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u hā pawasisi ãna ne, te 're hâimana u'âsi. Te za da te dama ãma 're rowasu'u u'âsi za'ra.

¹⁰ Te ïrobzépata da hā ïma pire nherë, ïsisawi õ di, te robzépata tõ da hā. Te 're robzépata mono nherë, 'Re ïhâimana u'âsi mono hā tinhib'a'uwē da, te te sima ïpisutu za'ra norî hā wa za te 're apawaptob u'âsi, Cristu Zesusi hā te te 're saze za'ra mono da, taha zarina tinho'reptuzé hā te te sina 're uwaimrami za'ra mono da, rowë na ï'rata 're hâimana u'âsi za'ra mono da.

¹¹ Tô sena da te dasima 're ïrowasu'u za'ra mono zé hā ãne:

"Cristuhu siré 're wadâ'â za'ra mono wa, duré ta hā dâ'â uptabi nherë, ab're hawi hâiwa'utu wa, wa za ïsiré 're wahâimana u'âsi za'ra.

12 Robzépada hā wa te wasina 're waihu'u za'ra mono nherē, wanhiptete sina āma 're wahāimana u'āsi za'ra mono wamhā, wa za Cristuhu siré wapire na wa te 're da'madā'ā u'āsi za'ra. Cristuhu zazei'ō'wa na dama 're wasiwasu'u za'ra mono wamhā, tizazei'wa na te te sina 're wa'awaihu'u mono ō di za. Te za te te siwi 're wa'awē'ō oto.

13 Wa norī hā Wanhib'apito ma, wa tō wasina tāma ropisutu za'ra ni, āma 're wanomro u'āsi mono da. Tawamhā wa te wasina āma tāma 're uwaimrami za'ra mono ō nherē, Wanhib'apito hā wama umnhasi za'ra di, uburé te te wama 're ū'aropisutu mono zé hā te te wama āma 're ū'a'uwaimrami mono zéb da hā. Marī na taré te te dama ū'aropisutu da hā, mare di."

14 Āhā wasu'u na te za asimi'madā'ā norī hā āma 're ū'ipo're pu'u za'ra mo. Te za duré aihāimana prédup sina tāma 're ū'aroti mo, 'Re īhāimana u'āsi mono nho'a 're wahāimana za'ra mono nherē, taré marī wasu'u na 're sisada'ābâ za'ra mono tō da. Dasisada'ābâzé hā wē ō wa, taha zarina 're dahāimana za'ra mono wamhā, te za dawi 're si'utōrī, dahāimana wē zé hā.

15 Romhuri'wa nhimiromhuri hā wē wamhā, tinhimiromhuri ma, 're sisé mono ō di za. Tane te za sada 're asiptete u'āsi mo, ū'waibaba si roti tō sena na si 're da'apawapto mono da, asimiromhuri na te te 're aiwēsāmri mono da, 'Re īhāimana u'āsi mono hā.

16 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti zarinai ō na rowasu'u'wa norī nhiti, te za 're aihāimana mo. Ta norī nhimirowasu'u zarina, 're dahāimana za'ra mono wamhā, te za danhimirosa'rata na dasina

're dapahâ za'ra, Wamama nhimiroti nhiti.

¹⁷ Ta norī nhimirowasu'u hā da'wa're ne, te 're hāimana. Da'wa're hā sa'êtē wamhā, te za uprosi, danhi hā. Tane, ta norī nhimirowasu'u hā ūsazei'wa norī āma te te ropéi mono wamhā, te za tiwi uprosi za'ra, dahāimana wē zé hā. Tane, Imenezu norī nhimirowasu'u hā Piretuhu nhimirowasu'u me.

¹⁸ Ta norī hā senai'ō na rowasu'u na te te dama 're rowasu'u zahuré, ãne: "Tâibâ, bâdâ ma tô ïwa waptā'ã pa, 'Re ïhâimana u'âsi mono ab're hawi te te ïda'ahâiwa'utuzéb da hā. Niwab da hā te te āma sahu õ di za, te te ïda'ahâiwa'utuzém na hā." Ñne ta norī nhimirowasu'u hā. Taha zarina ma tô dawi uprosi zahuré, Wanhib'apito wasu'uwē na da te 're ūsaze za'ra mono zé hā.

¹⁹ Tane nherē, ëtē 'manharī na 'ri na'rada hā, siptete na 're ïhâimana mono ne, te za 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti hā pire na 're hâimana u'âsi. Ñne ūsimiroti na rob'ui'éré hā: "Wanhib'apito hā te za tinhib'a'uwē norī hā tite na te te 're awaihu'u." Ñne duré āma ïrob'ui'éré hâiba amo hā: "Ni'wam norī hā Wanhib'apito nhib'a'uwē na dama 're siwasu'u za'ra mono wamhā, te za tiwasédé hā rême pese za'ra, 're nomro wē mono da oto." Ñne ūsimiroti na rob'ui'éré hā.

²⁰ 'Ri wawē āma hā piza hā ahâ na te 're hâimana za'ra, ëtē'ubuzi pré oru 'manharī hā, duré ëtē'ubuzi'a prata 'manharī hā, duré wede 'manharī hā, duré zé'a 'manharī hā. Nima norī hā, marī da hā wē uptabi di, marī hā da te āma 're ï'manharī za'ra mono zéb da hā. Duré nima norī hā marī da hā wē uptabi õ di, marī hā da te āma 're ï'manharī za'ra mono zéb da hā.

²¹ Tane ni'wam norī hā te aimá ūwaihu'u mono zéb zarina, tô senai'ō na rowasu'u'wa nhimiroti

hā te te siwi 're wē'ō pese za'ra mono wamhā, Wanhib'apito ma, wē uptabi di za, romhuri hā za te te tāma 're ūapisutu mono da hā. Āne wa, Wanhib'apito ma, sisōmri za'ra wa, te za tāma pisutu za'ra, ūwē na te te tāma 're dapawaptob za'ra mono da.

22 Āne wa, dahâiba téb ré, dawasété zô 're ūdasiwasutu za'ra mono norī ne, 're aihâimana mono õ di za. Te za asina 're ūrosa'rata u'âsi mo, aihâimana wē na 're aihâimana mono da, duré Wanhib'apito umnhasi sina 're aihâimana mono da zama, duré asimizawi pese na 're aihâimana mono da zama, duré rowē na si dasiré 're aihâimana mono da zama. Taha da, te za asina 're ūrosa'rata u'âsi mo, uburé Wanhib'apito zazei'wa norī me, hâimana wē sina, ūsimipawaptobzéb zô te te tiwi 're ūrowaptērē za'ra mono norī me.

23 Siwa'ru marī na 're dasisada'âbâ za'ra mono wamhā, 're dawapari mono õ di za. Āne, da te 're dazada'âbâ za'ra mono wamhā, te za oto damreme na 're dasi'wapé za'ra. Āne na aima waihu'u pese di.

24 Ni'wa hā Wanhib'apito ma romhuri'wa na 're hâimana mono wamhā, timreme na te te 're da'a'wapéi mono õ di za. Simizawi pese na te za dama 're hâimana, aihîni ma. Waimri na te za duré te te dama 're arowaihu'u, waptu na dazada 're sahi mono ãna.

25-26 Ni'wam norī hā ūsimiroti na hā sada 're hâimana za'ra mono wamhā, atâma te za tinhimiroti wē na te te 're pawaptob za'ra, tinhimirosa'rata na te te ãma saprī za'ra da, Wamama nhimiroti hā tō sena na te te sina waihu'u za'ra da oto, ūsimipawaptobzéb zarina. Wa'uburé norī

nhib'apito hā ma tō aré tāma 're sadawa nhipesē za'ra, te te sima 're īda'awē mono zéb uwaibaba, ūsimiroti na 're hāimana za'ra mono da. Tane nherē, a'uweñ norī hā tinhimirosa'rata na te te āma saprī za'ra wamhā, te za oto Wa'uburé nhimiroti hawi 're wairébé. Taha da, te za Wanhib'apito ma romhuri'wa hā atāma te te 're apawapto, tin-himiroti wē na hā.

3

Rob'rāsatu u, za 're īdahāimana wasétē za'ra mono zém na rowasu'u

¹ Wa za oto marī na aimā rowasu'u, āma 're rosa'rata mono da. Nimahā na rob'rāsatu u hā romhuture wamhā, dama ropire di za.

² Āne dahāimanazé hā za; Dasima si te za marī zō 're danhopré. Duré rob'uiprazéb zō si te za da te dasima 're rob'ruiwapari za'ra. Duré 'rāwi dapē'ē na, te za marī na dasina 're dawata za'ra. Duré te za da te dasima 're nharī wasétē za'ra. Duré marī na dama 're danhoprub za'ra mono nherē, danhoprum na da'āma 're dawata za'ra mono õ di za. Duré damama norī nhimiroti hā da te 're wapari za'ra mono õ di za. 'Re īhāimana u'āsi mono nhimiroti hā da te 're wazéb za'ra mono õ di za duré.

³ Duré 're īdasisawi pese za'ra mono zé hā dama 're hāimana mono õ di za, dapē'ē 'remhā. Duré da'āma dapē'ēzézé hā dama 're hāimana za'ra mono õ di za. Duré taré te za dawasédé hā da te da'āma 're sa'ra za'ra. Duré dawasétē wi dasina 're danhiptete za'ra mono õ di za. Duré dazahi u'āsi te za 're dahāimana za'ra. Duré 're īdahāimana wē za'ra mono norī hā te za taré dasi'upana da te 're 'ruiwapari za'ra.

⁴ Duré dasiré nherē, te za 'râwi basisada 're dahâimana za'ra. Duré dapẽ'ẽ 're, rosa'rata waptna, marĩ ïwasédé hã te za da te 're 'manharĩ za'ra. Duré danhipai u dawaihu'u pese newa, te za 'râwi dapẽ'ẽ na dasina 're dawata za'ra. Duré 'Re ïhâimana u'âsi mono zawi'wa, 're danomro mono õ di za. Ta hã dama wẽ õ di za. Dato si dama ïwẽ hã za oto.

⁵ 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti na 're dahâimana wẽ za'ra mono da, da te dasima 're wẽ za'ra mono newa, tazahã, da te dasima 're wẽ za'ra mono õ di za, tiwaihu'u pese na te te 're ïda'apawapto mono da hã, ãma 're ïdahâimana wẽ za'ra mono zéb da hã. Taha wa, te za ta norĩ nhiti 're aihâimana mo.

⁶ Ta norĩ hã hâimana nhipese na danhorõwa u te za datẽme 're sihutu. Te za pi'õ norĩ hã tizadawa nhipese na te te 're 'râmi za'ra. Tawamhã sib'uwa na 're hâimana za'ra mono wamhã, te za te te ãma 're sasõmri za'ra. Pi'õ norĩ hã marĩ ahâ na te te 're 'manharĩ wasété za'ra mono wa, te za robzei'õ na 're hâimana za'ra. Siwa'ru te za ta norĩ hã 're hâimana za'ra, te te sima 're ïwẽ za'ra mono zéb uwaibaba.

⁷ Pi'õ norĩ hã, ni'wam norĩ nhimirowasu'u hã te te 're wapari ze za'ra mono nherē, roti tô sena hã niwa te te ïwaihu'u za'ra da hã, mare di za.

⁸ Duréihã ma tô aibâ norĩ hã Mozésihi nhimiroti da, sada 're hâimana zahuré, Zanesi norĩ hã Zabirihi me. Tane ãhâna senai'õ na rowasu'u'wa norĩ hã te tô sena roti zada 're hâimana za'ra. Ta norĩ nhimirosa'rata wẽ hã robaba di. Duré Wanhib'apito ãma ïsimirowasu'u hã tô senai õ di. Taha wa, te za 'Re ïhâimana u'âsi mono hã ta norĩ hã te te siwi 're awẽ'õ.

⁹ Zanesi norĩ hã Zabirihi me, ma tô dasiwi

waihu'u zahuré ni, ūsimiza'rese'õ na. Tane te za oto ūsimiza'rese'õ na dasiwi waihu'u za'ra ni, senai'õ na rowasu'u'wa norñ hã. Tawamñã ta norñ nhimirowasu'u hã da te 're wapari hâ za'ra mono õ di za oto.

Paruhu nhimiroti 'rásutu na rowasu'u

10-11 A hã ma tô ūwaihu, ūnhimiroti na, duré ūhâimanazém na, duré dapawaptom na ūnhimiromhuri na te ūsina 're ūroti mono zém na, duré Wanhib'apito umnhasi sina 're ūhâimana mono zém na, duré da'ama ūwa'a su'u õ na 're ūhâimana mono zém na, duré te 're ūda'azawi pese mono zém na, duré marñ ahâ na ūzada 're hâimana mono nherë, Wanhib'apito ãma ūsina ūnhiptete sina 're ūhâimana mono zém na zama. Ma tô duré ūwaihu, da te ūma 're ūrob'manhari wasétê za'ra mono zém na hã, duré te 're ūrobzépata mono zém na hã. Ma tô duré ūwaihu, marñ hã ūzô 're ūwairébé mono zém na hã, Ątizotiza na 'ri nho'õmo nhisi ãma, duré Iconizu ãma, duré Risitira ãma. Ūpipa na da te ūãma 're rob'manhari wasétê za'ra mono wa, wa tô te 're robzépata za'ëtë. Tane nherë, ūdâ'â tô da, ma tô Wanhib'apito hã nasi ūnho'reptu a'â.

12 Cristu Zezusihí ãma 're dahâimana wẽ za'ra mono da, da te dasima 're wẽ za'ra mono 'ru te, dasi'uihâ na te za tô ūsazei'wa norñ ma, da te 're rob'manhari wasétê za'ra.

13 ūwasétê norñ hã, duré ūhâimana nhipe se norñ hã te za 're siwasétê pese za'ra. ūsadawa nhipe se na te za da te ãma 're sasõmri za'ra. Te za duré dapë'ë 're dasima 're dazadawa nhipe se za'ra.

14 Tane nherë, ta norñ ne 're aihâimana mono õ di za. Tô sena roti hã ma tô dawi 're ūwaihu'u mo. Taha na si te za 're aihâimana u'âsi mo. Roti hã

tô sena hā ma tô asina 're ūsazei mo. Tô sena roti na aimā rowaihu'u'wa norī hā, aimā waihu'u pese za'ra di.

¹⁵ 'Watébrémi na 're aihâimana mono zém hawi, aimā waihu'u pese di, 'Re ūhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré hā. Taha zarina hâiwa hawi rowaihu hā te aimā 're hâimana, asõ'reptuzé hā asina ūuwaimramizéb da hā, Cristu Zezusihi zazei'wa 're aimorī wa.

¹⁶ Uburé ūsimiroti wē na rob'ui'éré hā, 'Re ūhâimana u'âsi mono te te dama 're ūawaihu'u mono zéb zarina si, te dama 're hâimana za'ra. Āne wa, ūsimiroti mono bâ wē di, roti tō sena na, da te āma 're ūdapawaptob za'ra mono zéb da hā. Duré wē di, ūsimiroti hā, danhimiroti tō senai'ō na, da te dama āma 're ūrowaihu'u za'ra mono zéb da hā. Duré wē di, ūsimiroti hā, dahâimanazém na da te 're upa za'ra mono wamhā, da te dama āma 're ūroti za'ra mono zéb da hā, āma 're ūdahâimana wē za'ra mono da hā oto.

¹⁷ Taha da, te dama 're hâimana, 'Re ūhâimana u'âsi mono nhimiroti hā, tāma ūromhuri'wa norī ma ūwaihu'u pese zéb zarina, ūwē na te te tāma āma 're ūdapawaptob za'ra mono zéb da hā.

4

¹⁻² Wa za oto marī hā aimā ti'ru, 'Re ūhâimana u'âsi mono nho'a, Cristu Zezusihi nho'a zama. Nimahā bâtâ na te za Cristu Zezusi hā dahâimanazém na da'awaihu'u, dawasété na, dawē na zama. Taha zarina, te za aihñi norī ma dama arowairébé, dahâiba ré norī ma, duré adâ'â norī ma zama. Wanhib'apito hā te za wei mo apâ, Danhib'apito uptabi na oto dama 're sâmra mono da. Āne wa, wa za aimā ti'ru. Ma'ăpé,

Wanhib'apito wasu'uwē na dama 're rowasu'u u'âsi mono za. Asô danhimiparizém na, duré asô danhimipari õ zém na zama, te za Wanhib'apito wasu'uwē na 're ūda'apo're pu'u u'âsi mo. Da'âma aiwa'a ãna, te za asimiroti na 're ūda'apawapto mo, dawasétē na 'râwi 're dasisämri za'ra mono da, dawasédé hã da te 're rëme pese za'ra mono da, dawë na si oto 're dahâimana za'ra mono da.

³ E marĩ wa, wa ãne aima ti'ru. Nimahã na hã sena roti hã da te 're wapari ze za'ra mono õ di za. Rowasu'u hã da te 're ūwapari ze za'ra mono zéb uwaibaba si, te za da te 're wapari za'ra. Dama rowahutu'wa da, te za da'ahâ na da te dasima 're pisutu za'ra, rowasu'u hã da te 're ūwapari ze za'ra mono zéb uwaibaba si, te te dama 're wasu'u za'ra mono da.

⁴ Roti tô sena uptabi hã te za da te 're rëme za'ra, da te 're wapari za'ra mono tõ da, dahî'rata norî nhimirob'râzarõtõ 'rata si, da te 're wapari za'ra mono da oto.

⁵ Ta norî ne 're aihâimana mono õ di za. Asimiza'rese te za 're aihâimana mo. Aihâiba na te za 'râwi 're asi'madâ'â mo. Duré, Wanhib'apito zazei'wa 're aimorî 'ru te, da te aima 're rob'manharî wasétê za'ra mono nherë, 're asisawi mono õ di za, 're robzépata mono tõ da hã. Te za duré Wanhib'apito wasu'uwē na 're ūda'apo're pu'u u'âsi mo, 'Re ūhâimana u'âsi mono te te aima ūpisutuzéb zarina, asimiromhuri na tâma ãma 're uwaimrami mono da.

⁶ Wa za oto aima ūsiwasu'u. ūnhibâdâ hã romhuture di oto. Wanhib'apito zadawa wasu'u'wa 're ūmorî 'ru te, za da te dasiwi ūwîrî nherë, ūdâ'â tõ da, ūsisawi õ di za.

7-8 'Re dasi'wamhâri za'ra mono wa, danhiptete na dasiwi 're ūdawairébé mono ne, wa tō wa hā ūnhiptete na 're ūpusi. Duré dawara na dawi ūwatobro ne, wa 're ūhâimana, Wanhib'apito ma, ūnhimiromhuri na te ūsina tâma uwaimrami pari wa. Cristu umnhasi sina, wa tō duré 're morî u'â, ūsimiroti 'madâ'â sina. Ni'wa hā dawara na dawi watobro wē te, te za ropsu 'manharî hā sô tihâiba, da te āma ūsôprezéb da hā. Tane, te marî ūwē uptabi hā ūzô 're hâimana, Wanhib'apito ma, ūnhimiromhuri na te ūsina tâma uwaimrami wē te. Nimahâ na te za bâdâ hā ūwa waptârâ, Wanhib'apito apâ we ūmorizéb da hā, dahâimanazém na te te ūda'awaihu'uzéb zarina, te te dama ūarowairébézéb da hā. Tawapsi, ta hā wē uptabi wa, te za marî ūwē uptabi hā ūma pisutu, ūuwaibaba si. E ūma si te za pisutu. Mare di. Aihîni Wanhib'apito zawi te, wei ūmorizéb zô 're ūsimipari za'ra mono norî ma zama, te za duré marî ūwē uptabi hā tâma pisutu za'ra.

Paru hā Timotiu hu ma, marî na te te ūpo're pu'uzém na rowasu'u

9 Ma'âpé, asima rowairébé su'u, we ūtême aimorî su'u da, ūzabu da.

10 Demasi hā ūâma sapa'a õ di oto. Ma tō ūwi watobro, Tesaronita na 'ri nho'õmo nhisi u morî da, marî hā te te sima awé wa, taha na oto 're morî da. Teresëti hā ma tō mo, Darasiza na danhipti'a nho'õmo nhisi u. Titu hā ma tō duré mo, Damasiza na danhipti'a nho'õmo nhisi u.

11 Rucasahi si te ūrata nhamra. Åne wamhâ, Marcusahi zô rowaimrami mono za, sôpëtë da,

asiré we saprōni da, ĩnhimiromhuri na te te 're ĩpawapto mono da.

¹² Wa hā wa tō Titicu hā satō, Épézu na 'ri nho'ōmo nhisi u morī da.

¹³ Tawamhā, we aimorī wamhā, ĩsi'ubuzé hā we ĩma âri za, Capuhu nhorōwa āma te ĩrēme hā, Torowadi na 'ri nho'ōmo nhisi āma. ĩbaihâ zama, we ĩma duri za. ĩbaihâ hā romhâ 'manharī hā, ĩma wē uptabi wa, ta norī zama we ĩma duri za.

¹⁴ Aresādiri hā ma tō ĩwi ro'wa'runtu pese, ĩsi'uwazi na romhuri'wa hā. Wanhib'apito si te za tāma āma wa'rā, marī te te ĩma ĩ'ab'manharī wasétē zé wa'rāmimhā.

¹⁵ Taha aibâ hā ma tō wanhimirowasu'u na hā wazada tihâiba, sahi sina. Ma'āpē tiwi 're asi'madâ'â pese mono za.

¹⁶ Da'āma rowairébé'wai ma, ĩsiwasu'u 'rata wamhā, ĩhaimana wasétē õ zém na hā, ni'wa hā ĩ'āma sapa'a õ di aré, tinhimiroti na ĩ'āma sime da. Aihīni ma tō ĩwi sina tipahâ za'ra. Tane nherē, te ĩsimā wē õ di, da te ĩrēmezém na te te dama āma ĩ'awa'rāmi da hā, 'Re ĩhaimana u'âsi mono hā.

¹⁷ Da te ĩrēme za'ra nherē, ma tō Wanhib'apito hā ĩ'rata tihâiba, te te ĩnhiptete da, 'ri para zudezu'õ norī ma, te rowasu'u da, Wanhib'apito wasu'uwē na. Āne wamhā, ma tō Wanhib'apito hā ĩnho'reptu, ĩdâ'â tō da a'â.

¹⁸ Tane te za Wanhib'apito hā duré rowasétē hawi ĩnho'reptu, hâiwa u te te ĩ'āwisi wē da, tinhib'a'uwē norī te te 're ĩ'ab'madâ'â mono zéb u hā. Ta hā wē uptabi wa, aihīni wa za āma 're wawata u'âsi za'ra.

Paru hā sisau te te ĩdazawizém na rowasu'u

19 Ma'āpē ūma sawi zahuré na, Prisira norī hā Atiraha me. Duré ūma sawi za'ra na, Onesiporuhu nhorōwa 're, 're ūhaimana za'ra mono norī hā.

20 Erasitu hā ma tō ūza'u nhamra, Corītu na 'ri nho'ōmo nhisi āma. Toropimu hā hâzé wa, wa tō tirē, Miretu na 'ri nho'ōmo nhisi āma.

21 Ma'āpē, niha asina rosa'rata, rowa'u'u wahā 're sa'wari mono õ ré, we aimorīzéb da hā. Wasiré ūsazei'wa norī hā te āma asawi za'ra, Eburu, duré Pudeti, duré Rino, duré Caradiza. Uburé ūsazei'wa hâiba amo norī hā te duré āma asawi za'ra.

22 Timotiu, wa ūsimma aiwē, Wanhib'apito hā 'rāwi aipē'ē 're, 're ūsāmra mono na, asina 're waihu'u u'āsi mono da. Duré 'Re ūhaimana u'āsi mono wi, wa tō te tiwi 're waptērē u'āsi, ūsimizawizé hā uburé ai'āma za'ra wa'aba 're haimana u'āsi mono da.

**'Re ïhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u
New Testament in Xavânte (BR:xav:Xavânte)**

copyright © 2004 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Xavânte

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Xavânte [xav], Brazil

Copyright Information

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

Printed book ISBN 1882536746

The New Testament

in Xavânte

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

744f0b3a-210f-53c7-b3a1-39b62617ba0c